

Nd.

180. Nefndarálit

um frv. til l. um breyt. á l. nr. 6 9. jan. 1935, um tekjuskatt og eignarskatt.

Frá fjárhagsnefnd.

Nefndin hefur rætt frumvarpið á nokkrum fundum og athugað allar greinar þess. Eru nefndarmenn sammála um að leggja til, að frv. verði samþykkt með nokkrum breytingum, en tillögur um breytingar flytur nefndin á sérstöku þingskjali. Einstakir nefndarmenn áskilja sér rétt til að flytja breytingartillögur um einstök atriði, sem ekki hefur náðst samkomulag um í nefndinni.

Að öðru leyti skal tekið fram það, er hér fer á eftir.

JPálm og ÞBr taka fram, að þeir telja óvarlega ráðið að afnema úr lögnum heimild til frádráttar á tekjuskatti og útsvari og að heppilegra hefði verið að hækka skattinn með breytingu á skattstiga. En þar sem þegar hefur verið samið um, að breytingin sé gerð á þennan hátt, þá sjá þeir eigi þýða að flytja tillögu til breytinga um það.

Út af athugasemd þeirra JPálm og ÞBr vilja þeir SkG og SvBH taka fram, að þeir telja ekki mögulegt að ná hæfilegum sköttum af þeim mikla gróða, sem margir einstaklingar og félög höfðu á næstliðnu ári, nema með því, að hætt sé að draga tekjuskatt og útsvör frá tekjunum áður en skattur er reiknaður, eins og lagt er til í þessu frv.

HG fellst á, að nú sé rétt, með tilliti til þess, að skattar og útsvör, sem greidd voru á síðasta ári, námu allháum upphæðum hjá flestum hinna tekjuhæstu gjaldenda, að hætta að draga þessar greiðslur frá við ákvörðun skattskyldra tekna og breyta skattstiganum til samræmis við það. Jafnframt áskilur hann sér rétt til þess að bera fram við 3. umr. till. til breytinga á skattstiganum, einkum á bilinu milli 25—50 þús. kr., þar sem virðist vera um nokkra ástæðulausa lækkun að ræða. Hins vegar er HG algerlega mótfallinn því að taka upp þá reglu að fella niður skatt af öllu því fé, sem félög leggja í varasjóði, með þeim takmörkunum einum, að það fari eigi fram úr ákveðnum hluta af hreinum tekjum. Hann telur einsætt að halda jafnframt þeirri reglu, sem ávallt hefur verið fylgt, að veita skattfrelsi aðeins fyrir ákveðinn hundradshluta af varasjóðstillaginu. Samkvæmt gildandi lögum verða t. d. útgerðarfélög að leggja 100 kr. í varasjóði til þess að fá 50 kr. af tillaginu skattfrjálsar. Er þetta tvímælaust hin áhrifamesta uppvun til félaganna til þess að binda sem allra mest af arði hvers ári í varasjóði. Sé þetta ákvæði fellt niður og fullt skattfrelsi veitt fyrir allt varasjóðstillagið, er aukið frjálsræði félaganna til þess að verja fé til arðsúthlutunar og annarra ráðstafana, sem á engan hátt tryggja framtíðaröryggi félagsins og starfsemi þess. Í sömu átt hniga önnur ákvæði sömu greinar, um að fella niður bannið við því að verja fé varasjóðs til þess, sem er óviðkomandi starfsemi félagsins, t. d. til kaupa á eignum, sem ekki geta talizt nauðsynlegar vegna rekstrarins, svo og ákvæði 7. gr. frv. um, að hlutabréf skuli jafnan talin fram til eignarskatts með nafnverði, án tillits til þess, þótt sannvirði þeirra sé margfalt hærra og arðsúthorgun í samræmi við það.

HG telur, að með því að hvetja félögin til að auka arðsútborganir og draga úr aðhaldi um eflingu varasjóðs og ráðstöfun þeirra sé stefnt í þveröfuga átt við það, sem vera ætti. Í stað þess að herða á ákvæðum um bindingu þess hluta stríðsgróðans, sem ekki er tekinn með sköttum, er í frv. lagt til, að sjálfræði eigendanna um notkun hans sé gert viðtækara en nú er. Á sérstöku þingskjali mun HG bera fram breytingartillögu varðandi fyrrgreind ákvæði frv.

Í sambandi við athugasemdir HG vilja aðrir nefndarmenn taka fram:

Eftir þessu frv. geta hlutafélög, sem hafa sjávarútveg að aðalatvinnurekstri, fengið skattfrjálst tillag í varasjóð og nýbyggingarsjóð, sem nemur $\frac{1}{3}$ af hreinum tekjum þeirra, áður en tekjuskattur, stríðsgróðaskattur og útsvar, sem greitt hefur verið á árinu, er dregið frá tekjunum. Af hinum $\frac{2}{3}$ teknanna er síðan reiknaður skatt-

ur eftir þessu frv. og frv. um stríðsgróðaskatt. Komast þeir skattar samtals í 90% af tekjum umfram 200 þús. kr., sem er miklu hærra en áður hefur verið í lögum. Samkvæmt þessu munu félögin leggja í varasjóð og nýbyggingarsjóð af tekjunum 33 $\frac{1}{3}$ %, en greiða í skatta af tekjunum, eftir að hámarkinu er náð, 60%. Eru þá eftir 6 $\frac{2}{3}$ % af tekjunum, en af þeim hluta þurfa félögin að greiða eignarútsvör og rekstrarútsvör, ef þau eru á lögð.

HG hefur engar tillögur gert um breytingar á skatti af hæstu tekjunum. Hann er einnig samþykkur þeim ákvæðum frv., að útgerðarfélögin geti fengið skattfrjálst varasjóðstillag, sem nemi $\frac{1}{3}$ af tekjunum. Hins vegar vill hann setja það skilyrði, að félögin leggi nokkru meira fé í varasjóð, þannig, að eigi sé skattfrjálst meira en $\frac{3}{4}$ af varasjóðstillaginu. Samkvæmt þeirri tillögu hans þyrftu því félögin að leggja í varasjóð 44—45% af heildartekjunum, til þess að geta fengið skattfrjálst varasjóðstillag, sem nemur $\frac{1}{3}$ af tekjunum, eins og HG er sammála öðrum nefndarmönnum um, að rétt sé að veita. En þar sem 60% af tekjunum, eftir að þær eru komnar í vissa hæð, fer í tekjuskatt og stríðsgróðaskatt, eins og áður segir, er tillaga HG um að leggja 44—45% af tekjunum í varasjóð ekki framkvæmanleg að því er snertir tekjuhá fyrirtæki, þar sem ekki er hægt að ráðstafa á þennan hátt meiru en tekjunum nemur, og geta aðrir nefndarmenn því ekki fallið á tillögu hans.

Út af því, sem HG segir um 7. gr. frv. og arðsútborganir í því sambandi, vilja aðrir nefndarmenn taka fram, að þeir geta ekki fallið á þá skoðun HG, að ákvæði 7. gr. frv. snerti arðsútborgun úr félögunum eða sé hvatning til þess að auka úhlutun á arði. Þótt 7. gr. verði samþykkt og þar með ákveðið, að eigi skuli reikna tvöfaldan eignarskatt af eignum hlutafélaga, eru eftir sem áður í gildi fyrirmæli um það, að af öllum arðsútborgunum hjá félögunum, sem eru umfram 5% af hlutafé, skuli reiknaður tekjuskattur bæði hjá félögunum sjálfum og hluthöfunum. Sé varasjóðseign notuð til arðsúthlutunar, verða félögin auk þess að greiða tekjuskatt af 20% hærri upphæð en varið er úr varasjóði í þessu skyni. Þá er það nýmæli í frv., að ef félag kaupir eign óeðlilega háu verði, að dómi skattanefndar, skuli telja, að mismunur kaupverðsins og matsverðs skattanefndar sé tekinn úr varasjóði. Borga félögin þá skatt af þeim mismun, að viðbættum 20%, og sú upphæð er einnig skattlögð hjá hluthafa, ef eignin hefur verið keypt af honum. Er þetta ákvæði sett til þess að fyrirbyggja, að hægt sé að úthluta varasjóðum eða öðrum eignum félaganna á þann hátt að láta félögin kaupa eignir af hluthöfunum eða öðrum fyrir óeðlilega hátt verð.

Í sambandi við framanritað bendir HG á, að til þess að skattar og varasjóðstillag til samans geti farið fram úr hreinum tekjum, þurfi tekjurnar að vera svo háar, að slík dæmi megi teljast til undantekninga, og jafnframt, að í síðustu málsgr. 3. gr. frv. sé einmitt gert ráð fyrir, að þegar svo stendur á, skuli heimilt að taka þá fjárhæð, sem á vantar, úr varasjóði. Enn fremur, að sá hluti, sem bæjar- og sveitarfélög fá af stríðsgróðaskattinum, skv. þskj. 126, eigi að koma í stað tekjuútsvara af öllum tekjunum umfram 200 þús. kr., þannig að þeim sé bannað að leggja tekjuútsvar á þær tekjur, en samkvæmt gildandi lögum er sveitar- og bæjarstjórnnum heimilt að leggja útsvar á allar tekjur, einnig þann hluta teknanna, sem lagður er í varasjóð.

Alþingi, 14. apríl 1942.

Sveinbjörn Högnason,
form.

Jón Pálmason,
fundaskr.

Skúli Guðmundsson,
frsm.

Haraldur Guðmundsson.

Þorsteinn Briem.